

Als directeur
durft Tessa van
Zadelhoff buiten
de kaders te denken.
“Ik kan ergens
helemaal voor gaan.”

Innovatie was altijd al een rode draad in de loopbaan van Tessa van Zadelhoff. Na een focus op digitale geletterdheid richt zij zich nu op inclusief onderwijs. Op haar basisschool in Schijndel sluit ze met haar team zo maximaal mogelijk aan bij iedere leerling.

“De cultuur binnen stichting SKOPOS past bij mij en andersom,” vertelt Tessa van Zadelhoff, schoolleider van basisschool ‘t Talent en directeur van Expertisecentrum SKOPOS in Schijndel. “Er is ruimte om buiten de gebaande paden te treden. Ik vind het gaaf om nieuwe wegen te verkennen en samenwerkingen aan te gaan.” Tessa werkt al dertig jaar in het onderwijs en maakte zich jarenlang sterk voor innovatie op het gebied van technologie en digitale geletterdheid. Nu ligt haar focus vooral op inclusief onderwijs. “Terugkijkend heeft dat inclusieve denken altijd in mijn hart gezeten. Op mijn eerste school noemden we het nog niet zo, maar was het al wel wat me aansprak: de deuren openzetten voor alle kinderen.”

“De deuren open voor alle kinderen”

Grote diversiteit

‘t Talent, met 95 leerlingen een kleine leslocatie, ontwikkelde zich de afgelopen tien jaar van gespecialiseerde tot reguliere basisschool. Het idee was dat de populatie in de loop der jaren een mooie mix zou worden van leerlingen met en zonder extra ondersteuningsbehoeften. Die balans is tien jaar later nog steeds een uitdaging. “We zijn geen sbo meer, maar staan nog wel zo bekend,” verklaart Tessa. Een groot deel van haar leerlingen heeft meer ondersteuningsbehoeften dan die vallen binnen de reguliere basisondersteuning. Daarnaast heeft ruim een derde een meertalige achtergrond. “Om verantwoord inclusief onderwijs te geven, heb je

“Het kernwoord is aansluiten. Dus beginnen we bij elke leerling met vooral heel goed luisteren.”

eigenlijk een gezondere balans nodig. Daar zijn we zoekende in.”

Verantwoord inclusief

Tessa zet zich met haar team in om die diverse populatie leerlingen de ondersteuning te geven die nodig is. “Ik geloof in verantwoord inclusief onderwijs,” zegt ze. “Waarbij ik bewust ‘verantwoord’ toevoeg, want je kunt nooit honderd procent inclusief zijn.” Zo had Tessa eens een gesprek met een ouder wiens kind allergisch was voor daglicht. “Een hele klas in het donker laten zitten, dat gaat niet.” Maar Tessa is trots op wat haar school met een stevige pedagogische en didactische basis, maatwerk en arrangementen weet te bereiken. Er is veel mogelijk voor leerlingen, van een rondje rennen met de ‘stuiterkaart’ tot even prikkelvrij werken in de huiskamerklas of je frustratie uiten op de boksbal in de ‘wolkenkamer’. Tessa: “Het kernwoord is aansluiten. Veel van onze leerlingen komen van een andere school af, dus beginnen we met vooral heel goed luisteren en breed duiden. Vervolgens kijk ik samen met de kwaliteitscoördinator wat er aan ondersteuning nodig is voor een zachte landing en instroom. Kunnen we bieden wat nodig is? Daar moeten we aan de voorkant eerlijk in zijn.” Vervolgens is het zaak planmatig te werken en te blijven monitoren, signaleren en evalueren. “Het is heus niet altijd meteen raak. Maar over het algemeen zien we dat ons afgestemde aanbod effect heeft. Kinderen bloeien op.”

teitscoördinator wat er aan ondersteuning nodig is voor een zachte landing en instroom. Kunnen we bieden wat nodig is? Daar moeten we aan de voorkant eerlijk in zijn.” Vervolgens is het zaak planmatig te werken en te blijven monitoren, signaleren en evalueren. “Het is heus niet altijd meteen raak. Maar over het algemeen zien we dat ons afgestemde aanbod effect heeft. Kinderen bloeien op.”

Teamtalenten benutten

Voor dat afgestemde aanbod zet de school mankracht creatief in. “Vaak is de vraag niet wat een kind nodig heeft, maar wie een kind nodig heeft,” stelt Tessa. “Zo hebben we collega’s met een achtergrond in social work die vanuit een andere blik een gesprekje met een kind kunnen voeren. Als leerlingen wat vol lopen, kunnen ze ook even in de moestuin werken met onze moestuinopa meneer Piet, onze conciërge meneer Cor helpen bij een klus of even tafeltennissen met juf Maxime.” Want je kunt veel aanpakken in de klas, maar soms gewoon niet alles. Bij ‘t Talent is daarom veel ruimte voor persoonlijke leervoorkeuren, ondersteuning in kleine groepjes of 1-op-1-begeleiding. De ochtenden staan in het teken van basisvaardigheden, waarbij iedereen in principe in de klas is en de focus op de groep ligt. In de middagen worden basisvaardigheden gekoppeld aan creativiteit, wetenschap en techniek, muziek en drama, bewegen of zelfredzaamheid. Dat laatste bijvoorbeeld door te koken in de grote keuken. Tessa: “Voordeel van een kleine school is dat ieder teamlid alle leerlingen kent. Daardoor kan je makkelijk met elkaar meedenken en bijspringen. Als collega’s zijn we op elkaar ingespeeld en weten we elkaars talenten te benutten.”

Groepsarrangementen

Schooloverstijgend is er voor leerlingen in Schijndel nog veel meer mogelijk in het kader van inclusief onderwijs. Naast haar rol als schoolleider staat Tessa aan het roer van Expertisecentrum SKOPOS, dat voor alle acht schoollocaties in Schijndel aanvullend aanbod organiseert voor

leerlingen die wat extra's nodig hebben. "We hebben drie groepsarrangementen waarin leerlingen worden ondersteund en uitgedaagd op een manier die past bij hun talenten en mogelijkheden," vertelt Tessa enthousiast. Zoals De Denkers, een arrangement waar meer- en hoogbegaafde leerlingen een dag in de week verdiepende en uitdagende projecten doen. "Kinderen vinden er gelijkgestemden en werken er aan executieve vaardigheden onder begeleiding van een hb-specialist. Die laatste zorgt ook voor de transfer terug naar de eigen klas."

Ook is er een Makers-arrangement voor leerlingen die vooral leren door te doen. Op de woensdag werken ze aan een eigen maakportfolio dat ze elke tien weken presenteren aan hun klas, ouders en wie ze maar willen. "Het is fantastisch om te zien hoe kinderen opbloeien. De afgelopen periode hebben ze bijvoorbeeld van grote, houten katrollen bordspellen gemaakt voor hun eigen schoollocaties. Zo trots als ze waren toen ze dat mochten overhandigen! Deze kinderen hebben vaak al heel wat meegemaakt. Supermooi dat we een omgeving kunnen creëren waarin ze tot hun recht komen!" Voor kinderen die korter dan een jaar in Nederland zijn, heeft het expertisecentrum een derde arrangement: de Nieuwkomersgroep. Kinderen volgen er een jaar lang nieuwkomersonderwijs en ontvangen - eenmaal doorgestroomd - nog een half jaar ambulante begeleiding.

Vliegende brigade

Expertisecentrum SKOPOS beschikt verder over een vliegende brigade: een team van gespecialiseerde collega's dat inzetbaar is op alle scholen. Bijvoorbeeld wanneer het in de groepsdynamiek niet lekker loopt. Zij coachen leerkrachten, bieden systemische begeleiding aan teams of treden op als co-teacher. "Het idee is dat we expertise van collega's inzetten voor zoveel mogelijk leerlingen in Schijndel en hiermee de basisondersteuning in de scholen verstevigen," vertelt Tessa. In het expertiseteam zit ook een brugfunctionaris die zich bezighoudt met onder andere voor- en vroegschoolse educatie, kansengelijkheid en armoede. Zij speelt ook een rol in de regie op zorg. "We hebben leerlingen waar veel zorgverleners en instanties omheen staan," verduidelijkt Tessa. "De brugfunctionaris verbindt al die lijntjes."

Samenwerken in Schijndel

Last but not least biedt het expertisecentrum het ontdek-lab Let's Play: een ruimte die alle acht scholen mogen gebruiken voor lessen rond wetenschap en techniek. "Samendoen scheelt een hoop aanschaffkosten," verklaart Tessa praktisch. Dat de acht SKOPOS-scholen in Schijndel samen optrekken, noemt ze van onschatbare waarde. Anders had 't Talent het als school niet eens gered. "Na het verlies van ons sbo-BRIN-nummer hielden we het hoofd nauwelijks boven water. Een paar jaar geleden leek het erop dat we moesten sluiten. Maar met steun vanuit de koepel gaan we toch door. We konden regelen dat het bestuurskantoor zich vestigde in onze schoollocatie. De kosten die dat scheelde, vloeiden door naar 't Talent." De nauwe samenwerking als scholen in Schijndel heeft op meer vlakken meerwaarde. "We zijn geen concurrenten en daardoor kan je veel eerlijker kijken waar een leerling het beste op zijn plek is. Als schoolleiders en kwaliteitscoördinatoren hebben we aan de voorkant veel overleg. We kijken bijvoorbeeld samen naar een vacature die ingevuld moet worden of aanvullende zorg die nodig is. In onze strategische visie lees je: In Schijndel zit je altijd goed op school. Daar dragen we samen zorg voor. Binnen SKOPOS met alle medewerkers maar ook extern met de partijen waarmee we samenwerken."

Focus op kansen

Kinderen met zelfvertrouwen en thuisnabij groot laten worden, in de wetenschap dat iedereen er mag zijn en wel eens iets extra's nodig heeft: dat is Tessa's drijfveer. "Als maatschappij kijken we te veel naar verschillen, naar hokjes en belemmerende overtuigingen. Het zou veel meer moeten gaan over ieder zoals-ie is, met de focus op kansen. De uitdaging voor het onderwijs is zich veel meer aan te passen aan het kind in plaats van andersom. Tegelijk is de hele maatschappij aan zet. Hoe kijken we naar mensen? Die vraag ligt onder deze hele discussie en verdient aandacht." ●

Auteur: Carolien Drijfhout

Journalist, eindredacteur
Werken aan inclusie

